

практичного психолога.

Перспективами подальших досліджень може стати вивчення ролі рефлексії у розвитку професійної ідентичності та компетентності практичного психолога.

Список використаної літератури:

1. Шахов, В. В. (2017). *Становлення професійної самосвідомості особистості студента психолога*. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, випуск 49, с. 178-182.
2. Панок В. Г. (2013). *Професійне становлення практичних психологів: досвід і перспективи*. Психологія і суспільство. №3, с. 135-141.

БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК УМОВА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТАРШОКЛАСНИКІВ

УДК 159.922.7-053.6

*Ольшєвська Олена Василівна,
студентка спеціальності 053 «Психологія»
другого (магістерського) рівня
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Одним із найважливіших механізмів соціалізації сучасної людини є освіта, що є ієрархією цілей, завдань, пріоритетів навчання і виховання молодого покоління. В сучасній психолого-педагогічній науці освіта розглядається в декількох планах: як освітня система, як освітній процес, як освітня діяльність, як індивідуальний або сукупний результат процесу і як освітнє середовище. Психологічна безпека особистості і середовища нероздільні і є моделлю стійкого розвитку і нормального функціонування людини у взаємодії із середовищем. Актуальність дослідження обумовлена протиріччям між цінністю умов психологічної безпеки освітнього

середовища школи, у якій здійснюється розвиток і формування особистості, і недостатньою дослідженістю уявлень про його учасників.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Психологічна безпека, як стан збереження психіки, передбачає підтримку визначеного балансу між негативними впливами на людину оточуючого її середовища і її психо-неврологічною стійкістю, здатністю подолати такі впливи власними ресурсами або за допомогою захисних факторів середовища. Аналіз вітчизняної і закордонної літератури засвідчив, що проблема забезпечення психологічної безпеки людини і середовища, що впливає на стан і розвиток, тільки зароджується як самостійний напрямок досліджень, хоча і виступає пріоритетною задачею соціальної практики. У психології існують різні підходи до розкриття психологічної безпеки, однак проблеми психологічної безпеки освітнього середовища школи і її вивчення є відносно новими (Яцюк, М. В., 2017).

Мета наукової публікації полягає у визначенні деструктивних соціально-психологічних чинників в житті старшокласників.

Виклад основного матеріалу. Дослідження базується на припущенні, що в основі формування антивітальної поведінки лежить механізм порушення саморегуляції і опосередкування емоцій, особливо у соціальних ситуаціях потенційного або реального негативного оцінювання (соціальна тривога), пов'язаних із задоволенням вагомих соціальних мотивів особистості (у прийнятті, визнанні, досягненні, приналежності до референтної групи) (Яцюк, М. В., 2017; Баєва, И. А., Гаязова, Л. А., 2012).

У експериментальну вибірку увійшли 88 респондентів, із них 48 учнів 10 класів, 33 – 11 класів. Діагностика включала використання експрес опитувальника «Антивітальність та життестійкість» О. А. Сагалакової, Д. В. Труєвцева та інтегративного тесту тривожності А. П. Бизюка, Л. І. Вассермана, Б. В. Іовлива). Антивітальна поведінка спрямована проти біологічних (вітальних) потреб людини (а саме, у продовженні життя, підтримці здоров'я). Життестійкість визначається, як система адаптивних

тверджень про власні здібності щодо подолання перешкод, володіння навичками конструктивного протистояння стресовим впливам, адаптивного досвіду стійкості і ресурсів. Чим вище афективна напруга на тлі несформованих компенсаторних механізмів адаптивного стилю саморегуляції діяльності і опосередкування емоцій, тим більша ймовірність зриву діяльності, проявів поведінки самознищення (Сагалакова, О. А., та ін., 2017).

За результатами дослідження виявлено, що 3,61 % респондентів мають антивітальні думки та дії, у 1,2 % респондентів проявляються антивітальні переживання та страх негативної оцінки. Так, 9,64 % відчують самотність і недовіру, 28,92 % визнали тривогу, що супроводжується фіксацією на негативних аспектах минулих ситуацій та схильність до асоціальної поведінки. Низький рівень соціально-психологічної підтримки являє 7,23 % респондентів. Низький рівень задоволеністю життям визнає 26,51 % учнів, а 2,41 % старшокласників показали низький рівень саморегуляції. Аналіз розподілу рівнів тривожності за інтегративним тестом тривожності показав наступні тенденції. Так, 34,18 % респондентів мають високий загальний показник тривожності. Високий рівень астеничного компоненту (49,3 %) свідчить про втому, розлади сну, млявість і пасивність, швидку стомлюваність. У 35 % учнів високий рівень тривожності викликає емоційний дискомфорт, що пов'язано з емоційним негативним тлом або незадоволеністю життєвою ситуацією, емоційною напруженістю. Оцінка перспективи викликає тривожний стан у 34,18 % учнів. Відчуття незрозумілої загрози, невпевненості в собі, власної незначущості (фобічний компонент) визнають 21,5 % старшокласників. Оцінка перспективи і фобічний компонент власне і являють тривожність в її специфіці.

Висновки. Прояви антивітальних думок і дій у старшокласників пов'язані із порушеннями саморегуляції діяльності, а саме з порушенням саморегуляції в ситуаціях соціального оцінювання, що впливає на виникнення соціальної тривоги особистості. Постійно перебуваючи у ситуації дискомфорту, маючи відчуття незрозумілої загрози, невпевненості в собі, власної

незначущості підлітки переживають тривожність, що характеризується суб'єктивними відчуттями неспокою, негативних передчуттів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із дослідженнями взаємозв'язку соціальної тривоги та виникненням антивітальних переживань, думок і емоцій у старшокласників.

Список використаної літератури

1. Яцюк, М. В. (2017). *Психологія саморегуляції особистості: навчальний посібник*. Вінниця: КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», 92 с.

2. Баева, И. А., Гаязова, Л. А. (2012). Психологическая безопасность образовательной среды школы и ее психолого-педагогическое сопровождение. *Электронный журнал «Психологическая наука и образование»*, №3. Відповідно з http://psyedu.ru/files/articles/psyedu_ru_2012_3_3015.pdf

3. Сагалакова, О. А., Труевцев, Д. В., Стоянова, И. Я., Терехина, О. В. (2017). Нарушение саморегуляции и опосредования эмоций как основа риска формирования антивитального поведения в молодом возрасте. *Сибирский психологический журнал*, № 65, с. 94 - 103.

ДОСЛІДЖЕННЯ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ДОРΟΣЛИХ В ПЕРІОД ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ

УДК 159.922

Петренко Юлія Ігорівна,

методист спеціальності 053 «Психологія»

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Пасічник Марина Ігорівна,

методист навчального відділу

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»